

IRIS SALTEN IKS
Postboks 6094
8031 Bodø

Saksbehandler:
Tilde Nygård

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved IRIS i Vikan Kontrollnummer: 2021.167.I.SFNO

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Anh Nguyen

Fra Statsforvalteren i Nordland:
Tilde Nygård

Andre deltagere fra virksomheten:
Bjørn Ove Moum
Ellen Bakkefjell
Raymond Hansen
Karen Marie Braseth
Halvar Olsen
Geir Arne Hansen
John Arild Strand
Bjørn Tore Navjord

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Nordland:
Jorunn Aaneby
Sten Bruaas

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Iris sitt anlegg i Vikan den 11.10.2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Nordland avdekket 4 avvik og ga 1 anmerkning(er) under inspeksjonen.

Avvik:

- Iris har ikke skriftlig rutine for visuell kontroll av avfall til deponi etter lossing
- Avfall er lagt på deponi uten at det er basiskarakterisert
- Iris har ikke skriftlig rutine for opprydding av flygeavfall i Vikan
- Iris har etablert et anlegg for avanning av avløpslam og utslipp av rejektivann uten særskilt tillatelse

Anmerkninger:

- Iris bør ha en skriftlig rutine for mottakskontroll og sortering av metallavfall på jerntomta

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet fra side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

25.10.2021	Tilde Nygård	Oddlaug E. Knutsen
dato	kontrollør	seksjonsleder

Statsforvalteren i Nordland

Kopi av rapporten sendes til:

- Bodø kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: IRIS SALTEN IKS // Iris Produksjon AS	
Organisasjonsnr.: 972365785 // 988931268	Eies av: 967518190
Bransjenr. (NACE-kode): 38.110 - Innsamling av ikke-farlig avfall	

Kontrollert enhet

Navn: IRIS - Vikan - regionmottak/sortering av avfall Iris – Vikan – kompostering Iris Produksjon AS Iris – Vikan – miljøtorg Iris – Vikan - deponi	Anleggsnr.: 1804.0073.02 m.fl.
Kommune: Bodø	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Avfall - mottak, mellomagring og sortering	
Tillatelse gitt: 24. juni 2009 (Iris Salten IKS) 04. februar 2021 (Iris Produksjon AS)	Sist endret: 22. januar 2021 (Iris Salten IKS)

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Statsforvalterens aksjon for anlegg som tar imot metall- og EE-avfall. Inspeksjonen omfattet også tema som vi har fått klager på fra innbyggere i nærmiljøet.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Utslipp til luft
- Avfall

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Iris plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Iris **innen 25.11.2021** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet, eventuelt med en tidsfestet handlingsplan som sier når og hvordan avvik skal rettes.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfnopost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Nordland v/Tilde Nygård.

4. Pålegg om opplysninger

Iris må sende Statsforvalteren i Nordland følgende opplysninger innen **14.01.2022**:

- Søknad om tillatelse til avvanningsanlegg for avløpsslam og utslipp av rejektivann, som inneholder opplysningene listet i forurensningsforskriften § 36-2.

Pålegget er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49.

Klageadgang

Dere har rett til å klage på pålegg om opplysninger dersom dere mener at dere ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. En klage bør begrunnes og skal sendes Statsforvalteren i Nordland senest 3 dager etter mottakelsen av denne rapporten (jf. forvaltningsloven § 14). En klage kan fremsettes både skriftlig og muntlig.

5. Pålegg om undersøkelser

Viser til varsel om pålegg om undersøkelser i brev av 23.09.2021. Iris må foreta følgende undersøkelser, vurdere resultatene og behov for tiltak og sende oss en rapport på dette innen **14.01.2022**:

- Utredning av luktkilder fra komposteringsanlegget med nødvendige målinger og risikovurdering av anlegget med hensyn til diffuse utslipp og lukt.

Pålegget er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 51.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Statsforvalteren i Nordland senest tre uker etter mottakelsen av dette brevet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes, jf. forvaltningsloven § 42.

6. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 23.09.2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften § 39-7.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Iris Salten IKS bli ilagt et gebyr på kr 27 100,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Nordland. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

7. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen og nettsiden til Statsforvalteren i Nordland (jf. offentleglova).

8. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Iris har ikke skriftlig rutine for visuell kontroll av avfall til deponi etter lossing

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7, jf. avfallsforskriften kapittel 9, vedlegg 2 punkt 1.4

Kommentarer:

Statsforvalteren har indikasjoner på at en avfallsprodusent i Bodø har levert klorparafinholdige isolerglass sammen med isolerglass som er ordinært avfall. Under tilsynet fortalte dere at slike lass med isolerglass, som er ordinært avfall, legges på deponiet. Dere har ikke registrert noen avvik på leveranser fra denne produsenten til deponi, og heller ikke deklartert inn klorparafinindu fra denne avfallsprodusenten (som skulle vært gjort dersom

det hadde vært avdekket og utsortert). Det er mulig at klorparafinholdige isolerglass fra denne avfallsprodusenten har blitt lagt på deponiet, iblandet i leveranser med ordinært avfall.

Avfallsforskriften kapittel 9, vedlegg 2 punkt 1.4 sier at driftsansvarlig skal sørge for at hvert lass som leveres for deponering, blir inspisert visuelt før og etter lossing. Iris tar bilder av avfall til deponi som veies inn over vekta, og det blir inspisert etter lossing på deponiet. Under tilsynet redegjorde dere for at operatører er kjent med bedriftens faktaark for ulike avfallsfraksjoner, og at de bruker disse til å evaluere avfallet som kommer til deponi. I praksis må de vite hvilken avfallstype det de ser da er, og de ville måtte slå opp i flere faktaark for hvert lass. Dere har ikke faktaark for alle fraksjoner (enda), og i faktaarket for glass 1331 (ordinært avfall) står det ingen detaljer om hvordan man vurderer om et vindu er klorparafinholdig isolerglass, eller at de ikke kan legges på deponiet.

Statsforvalteren erfarer at operatører på deponi trenger en prosedyre for hvordan inspiseringen av avfall skal utføres – hva de skal se etter, hva som skal vekke mistanke om behov for utvidet kontroll/stikkprøvekontroll, og liste over helt konkrete fraksjoner som ikke er tillatt å deponere. Dette gjelder for alle typer leveranser og avfallsfraksjoner, ikke bare glass. Vi vurderer at ut fra virksomhetens art, størrelse og risikoforhold, er dette en rutine som må foreligge skriftlig.

Avvik 2

Avfall er lagt på deponi uten at det er basiskarakterisert

Avvik fra:

Avfallsforskriften § 9-11, avfallsforskriften kapittel 9 vedlegg 2 punkt 11

Kommentarer:

Isolerglassruter fra samme avfallsprodusent som er omtalt i avvik 1, er lagt på deponi uten at leveransen er tilknyttet en basiskarakterisering. Det siste året er i hvert fall 3 leveranser fra denne avfallsprodusenten å finne i Iris sitt register iht. avfallsforskriften § 9-12, uten at det er tilknyttet et basiskarakteriseringsskjema til disse leveransene. Under tilsynet fortalte dere at dere har hatt liggende en kladd for dette, men basiskarakteriseringsskjemaet (bk-skjema) har ikke blitt registrert i systemet. Dere fikk opprettet et bk-skjema for denne kunden rett etter tilsynet som dere sendte oss kopi av, der det er angitt at skjemaet gjelder en «jevnlig leveranse».

Vi vil påpeke at dere ikke bør bruke bestemmelsen om avfall som produseres jevnlig (avfallsforskriften kapittel 9 vedlegg 2 punkt 11 andre ledd) til slike leveranser da det er tvilsomt at avfallet er helt likt hver gang, og siden dere må være særlig oppmerksomme på iblanding av isolerglassruter som kan være farlig avfall i leveranser som ellers stort sett bare inneholder isolerglassruter.

Avvik 3

Iris har ikke skriftlig rutine for opprydding av flygeavfall i Vikan

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7, jf. tillatelse av 24.06.2009 vilkår 3.5.2, 3.6.5.3, 4.5, tillatelse av 04.02.2021 vilkår 9.2.7

Kommentarer:

Under tilsynet kunne dere fortelle at dere har praksis for å leie inn ryddelag etter snøsmelting, at dere rydder etter uvær, fortløpende inne på anlegget og etter transport av avfall til kaia. Dere hadde ikke registrert noen klager fra kunder/nærmiljøet på flygeavfall de siste årene – og utfordringene med flygeavfall er mye forbedret etter dere fikk bygd inn sorteringen for papp og plast. Dere fortalte ansvarsområdet for rydding av flygeavfall ligger til leder på hver avdeling. Dere har ikke en skriftlig rutine for anlegget i Vikan som beskriver alle de tiltakene som dere gjør i praksis, når de skal gjøres, når og hvor jevnlig befaringer skal foretas og når dere vurderer behov for ytterligere tiltak.

Statsforvalteren vurderer at basert på virksomhetens art og størrelse, må en slik rutinebeskrivelse foreligge skriftlig.

Avvik 4

Iris har etablert et anlegg for avvanning av avløpslam og utslipp av rejektivann uten særskilt tillatelse

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7 første ledd

Kommentarer:

Iris Salten IKS har tillatelse til å ta imot og kompostere avvannet avløpslam. Under tilsynet fortalte dere at dere for ca. ett år siden fikk installert et avvanningsanlegg oppe ved komposteringsanlegget. Dere tar imot avløpslam (ikke tilstrekkelig avvannet) i hovedsak fra Bodø kommune fordi de har for dårlig avvanningsutstyr. Rejektivannet går i rør til sigevannsnettet, men ikke gjennom sigevannrensaneanlegget. Det slippes ut i Saltfjorden på samme utslippspunkt som sigevannet.

Dette er et utslipp som ikke er regulert i Iris sine eksisterende tillatelser. Selv om et slikt anlegg er en god løsning for avvanning av avløpslam vil det føre til en mer effektiv avvanning og et større utslipp som dere må ha tillatelse til.

Dere må redegjøre for denne etableringen og søke om tillatelse til behandling av avløpslam og utslipp av rejektivannet i tråd med kravene i forurensningsforskriften § 36-2, se også pålegg om opplysninger i dette brevets punkt 4.

9. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Iris bør ha en skriftlig rutine for mottakskontroll og sortering av metallavfall på jerntomta

Kommentarer:

Under tilsynet fikk vi ingen indikasjoner på at det er mye EE-avfall eller annet avfall iblandet i metallfraksjoner eller kompleksjernet, verken på miljøtorget eller på jerntomta. Dere forklarte at dersom dette blir avdekket, blir det utsortert og bedriftskunder faktureres for tidsbruk for sortering og belastes gebyr for fraksjonen(e) som utsorteres dersom det er større mengder. Rutinebeskrivelsen som foreligger for dette går på fordeling av ansvar, men gir ikke en beskrivelse av det praktiske som foregår i denne forbindelse. Vi vurderer at det er hensiktsmessig å ha en rutinebeskrivelse for operatørene som jobber med mottak og utsortering av metallavfall. En slik rutine bør beskrive hvilket avfall som kan gå som metall eller kompleksjern, hvordan sorteringsprosessen foregår, hvor fraksjonene som sorteres ut går hen, og hvilke tiltak som gjøres mot kunder ved forekomst av iblanding av annet avfall.

10. Andre forhold

Lukt fra komposteringsanlegget

Iris har fått henvendelser fra nærmiljøet, innregistrerte lukthendelser og indikasjoner fra luktpanelet som tilsier at det er boligområder som tidvis er sjenert av lukta fra avfallsanlegget.

Iris har igangsatt flere tiltak for å forebygge luktutslippene og for å forsøke å få en avklaring på årsaksforholdene, herunder ombygging av mottaksplass for slam og fett fra fettutskiller. Dere har stanset mottak av fiskeslam for å se om det hjelper, og for å vurdere om denne fraksjonen har bidratt til økningen i antall lukthendelser. Dere har bestilt sniffere til utplassering på Tverlandet, for å se om de fanger opp noe, og om det i så fall samsvarer i tid med andre innregistrerte lukthendelser eller aktiviteter på anlegget. Dere har bestilt bærbare gassmålere som ansatte skal bære for å se om det fanges opp noen diffuse utslipp på anlegget. Dette ble også gjort for mange år tilbake, uten at det var noen utslag på målingene. Det er også foretatt målinger av diffuse utslipp på deponiområdet for ca. en måned siden, og dere venter på rapport fra dette.

Under tilsynet var det ingen lukter som skilte seg ut fra det som ordinært er på komposteringsanlegg, lukta bar preg av septikslam. Vi kunne ikke kjenne lukt av H₂S under tilsynet, som er en av bekymringene som er fremsatt av innbygger i nærmiljøet i forbindelse med klager på anlegget. Tilsynet fant imidlertid sted på en mandag, og dere har innført rutiner for å håndtere avfall og ranker ved kompostanlegget på tirsdager og onsdager.

Vi viser til pålegg om undersøkelse i dette brevets punkt 5.

11. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)

- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren